

+

Plan- og utviklingsavdelingen

SAKSFREMSTILLING

Arkivsak 200402708 - 4
Arkivnr. E: 023 & 13
Saksbeh. Ann Opheim Jørgensen

VEDLEGG
04 12/7-59

Saksgang	Møtedato
Hovedutvalg for næring, samferdsel og miljø	24.11.2004
Hovedutvalg for kultur og utdanning	25.11.2004
Fylkesutvalget	30.11.2004
Fylkestinget	14.12.2004

HØRING - DISTRIKTSKOMMISJONENS UTREDNING

Fylkesrådmannen rår til at hovedutvalg for næring, samferdsel og miljø, hovedutvalg for kultur og utdanning og fylkesutvalget rår til at fylkestinget treffer slikt vedtak:

1. Vest-Agder fylkeskommune mener Distriktskommisjonen (DK) har lagt fram en gjennomarbeidet utredning om regional utvikling med spesiell vekt på helhetsspektivet i styringsmodell, oppgaveansvar og virkemidler. Hele DK må derfor behandles samlet uten at deler trekkes ut og behandles separat. Vest-Agder fylkeskommune vil derfor gi høringsuttalelse til hele DK samlet. Vest-Agder Fylkeskommune gir tilslutning til DK målsettinger og overordnede strategier hvor hovedvekt er lagt på sterke og selvstendige regioner med oppgaver som har stor betydning for regional utvikling og som vil gi god territoriell samordning.
2. Vest-Agder fylkeskommune vil gi støtte til DK flertallsforslag med en 3-nivåmodell bestående av sterke, folkevalgte regioner med betydelig makt og oppgaver.
3. Ved fastsetting av de økonomiske rammer for de nye regionene må prinsippet være at "pengene følger oppgaven". Nye regioner må få råderett over sine rammer og frihet til å finne regionale løsninger og regionale prioriteringer.
4. Oppgavefordelingen må gjennomgå ut fra behovet for territoriell samordning og makt til regional utvikling. Som prinsipp må regionen få myndighet på områder som har stor betydning for regional utvikling.
5. For at kommunene skal kunne løse utvidede oppgaver vil det være nødvendig med en kommunestruktur basert på større kommuner. Det er viktig med en avklart rollefordeling mellom kommunalt og regionalt nivå.
6. Det regionale folkevalgte nivå må få større innflytelse på areal og naturressurser. Dette er imidlertid et så komplisert område at en bør få nærmere utredninger på områdene (landbruk, energi, havbruk, osv).

7. Den nye regionen må samle områder med mye felles (historie, kultur, sosiale forhold etc), og regionen må avgrensnes slik at den ivaretar oppgaver som har stor betydning for regional utvikling.
8. Fylkeskommunen støtter DK anbefalinger knyttet til den smale distriktpolitikken og understreker at det lokale og regionale ansvaret for distriktpolitikken må økes.
9. Fylkeskommunen støtter DKs forslag om at fylkesmannens oppgaver bør rendyrkes til kontroll og tilsynsoppgaver. Det er imidlertid viktig at alle regionale parter har en frihet til å kunne fylle sin oppgave i regionale partnerskap.

BAKGRUNN

Distriktskommisjonen arbeid som er gjengitt i NOU 2004 : 19 "Livskraftige distrikter og regioner - rammer og helhetlig geografisk tilpasset politikk" er sendt til høring med to høringsfrister. 14. januar 05 for spørsmål som skal tas opp i regionalmeldinga og 14.oktober 05 for spørsmål som gjelder fylkes- og kommunestruktur, oppgavefordeling og regionalisering. I tillegg er fylkeskommunen bedt om en høring til KOU 2004 : *Sterke regioner* med høringsfrist 1. februar. De fleste fylkeskommunene har derfor valgt å se dette i sammenheng , som også vil også være i tråd med DKs markering av at prosessen fram til vedtak må skje så raskt som mulig. Vi har derfor valgt å se på helheten i kommisjonens forslag med hovedvekt på det regionale nivåets framtidige rolle.

Viser også til sak i fylkesutvalget 04.05.2004. vedr. innspill til Distriktskommisjonen.

VURDERING

1. Kommisjons hovedgrep og tilrådinger

Tilråding til vedtak:

Vest-Agder Fylkeskommune gir med dette en fullstendig tilslutning til DK målsettinger og overordnede strategier hvor hovedvekt er lagt på sterke og selvstendige regioner med oppgaver som har stor betydning for regional utvikling og som vil gi god territoriell samordning.

Det er en samlet DK som står bak DK målesettinger og overordnede strategier, hvor hovedvekt er lagt på sterke og selvstendige regioner med en lokaltilpasset regionpolitikk som utformes for å møte endring og utvikling i samspill med regionens andre sentrale aktører.

DK understreker betydningen av at utredningen må ses på som en helhetlig tilråding, hvor de enkelte forslag har betydning for hverandre og må ses samlet. Enkelttiltak må ikke trekkes ut og behandles separat, men behandles som en helhet.

2. Modell for regional styring og samordning:

Tilråding til vedtak:

Vest-Agder fylkeskommune vil gi støtte til DK flertallsforslag med en 3-nivåmodell bestående av sterke, folkevalgte regioner med betydelig makt og oppgaver.

Spørsmålet er om Norge trenger et sterkt folkestyrt regionalt nivå , tilrådingen til distriktskommisjonen - er ja ! Dette nye folkestyret må ha flere oppgaver, mer ansvar, større beslutningsmakt og mere økonomiske ressurser enn dagens fylkeskommuner. Det betyr at makt må desentraliseres fra staten.

Her vil fylkeskommunen gi støtte til DK flertallsforslag til en 3-nivåmodell med sterke, folkevalgte regioner med betydelig makt og oppgaver fra staten til det regionale folkevalgte nivå. Norge trenger et folkevalgt regionalt nivå med lederskap, dynamikk og virkemidler som kan gi det regionale nivået en politisk makt og helhetlig utviklingsevne tilpasset den enkelte regions forutsetninger og behov.

Fylkeskommunen støtter også DK flertallsargumentasjon om at et folkevalgt regionalt nivå vil være mer prioriterings- og kostnadseffektivt enn alternative former for territoriell styring og samordning.

3. Styringsstruktur og regionnivåets ansvar og finansiering

Tilrådning til vedtak:

Ved fastsetting av de økonomiske rammer for de nye regionene må prinsippet være at "pengene følger oppgaven". Nye regioner må få råderett over sine rammer og frihet til å finne regionale løsninger og regionale prioriteringer.

DK utredning har i mye større grad enn tidligere utredninger lagt vekt på framtidens behov - tidligere utredninger har stor grad diskutert status og dagens behov. Utviklingen av en robust og sterk region handler ikke om å administrere Norge men å utvikle Norge og bidra til økt verdiskapning og vekstkraftige regioner.

Et sentralt element i regionaliseringen av Norge er å få til regioner som skal kunne håndtere fornyelse og tilpasning gjennom bevisst kunnskapsutvikling og samspill med andre aktører. På Agder vil denne samspillsrelasjonen til andre regionale aktører, f. eks. Innovasjon Norge, NHO, LO, HIA, Sørlandet sykehus HF, regional stat og andre, blir enklere med en region. Imidlertid foregår regional utvikling i ett nettverk, samarbeid og partnerskap med mange partnere. En stor utfordring er å styrke samarbeidet mellom næringsliv, forskjellige partnere og off. myndigheter i arbeidet med regional utvikling. Spesielt som regional utviklingsaktør er dette viktig. Sentral plassering, i forhold til samarbeidsparter og premissleverandører, både næringsliv og off. myndigheter, vil være avgjørende og faglig viktig for å kunne fylle denne rollen. Det har å gjøre med både å være tilgjengelig og å ha nærhet for å etablere både uformelle og formelle kontakter og nettverk. En konsekvens av dette er å desentralisere ansvar og oppgaver og plassere det regionale nivå tett opp til viktige parter og regionale institusjoner.

De regionale og kommunale oppgavene bør defineres så klart som mulig slik at "gråsoner" reduseres, og staten bør opptre på en slik måte at innbyggerne ikke får urealistiske forventninger til hvilke oppgaver som kan løses innen de rammer kommuner og regionen rår over. Nye regioner må få råderett over sine rammer og frihet til å finne regionale løsninger og regionale prioriteringer. En finansiell hovedmodell for det regionale nivå må være rammeoverføringer. Ved fastsetting av de økonomiske rammer for de nye regionene må prinsippet være at "pengene følger oppgaven". På områder der det overføres et totalansvar eller bestilleransvar fra staten til det regionale nivå, bør pengene følge med. Også på områder der det er snakk om et samordningsansvar, bør det regionale nivået ha tilstrekkelige midler til å stimulere til ønskede løsninger.

Det er svært viktig å gi det regionale nivå mer forutsigbare rammer og større frihet enn i dag både til å kunne prioritere på tvers av sektorer og til å kunne detaljutforme politikken.

Forpliktende avtaler mellom nasjonal stat og regionalt folkevalgt nivå kan i tillegg være et egnet virkemiddel i forbindelse med oppfølging av enkelte strategiske satsninger i regionplan knyttet til spesielle oppgaver for å forplikte begge nivåene til oppfølging.

4. Oppgaver og ansvar til sterke regioner

Tilrådning til vedtak:

Oppgavefordelingen må gjennomgås ut fra behovet for territoriell samordning og makt til regional utvikling og som prinsipp må regionen få myndighet på områder som har stor betydning for regional utvikling.

Fylkeskommunen slutter seg til at de regionale folkevalgte nivå i særlig grad overtar myndighet fra staten på områder som er av stor betydning for regional utvikling dvs., infrastruktur, samferdsel, utdanning, forskning, næringsutvikling, kultur, kommuneoverskridende areal- og ressursforvaltning og helse, samt oppgaver innenfor miljø, ressursforvaltning fiskeri, landbruk og a-etat.

Forholdet mellom statlige sentralmyndighet og regionene må bygge på helhetlige og fokuserte regionale plandokument. Det er viktig at en har avtaler mellom nasjonal stat og regionalt folkevalgt nivå i forbindelse med oppfølging av strategiske satsninger i regionplan knyttet til spesielle oppgaver for å forplikte begge nivåer i forhold til oppfølging.

Som regional utviklingsaktør må regionene få større frihet og handlingsrom til å foreta egne strategiske vurderinger, fastsette egne mål og kunne kople virkemiddelbruken til disse. Det er behov for flere frie midler og færre men større fleksible programmer og en regional forankring av disse.

Oppgavefordelingen må gjennomgås ut fra behovet for territoriell samordning og makt til regional utvikling .

4.2 Regionalisert kunnskapsbasert infrastruktur

Den moderne næringsutviklingen er preget av forskning og utviklingsarbeid, og tilgang til konsulent tjenester og rådgivere - kort sakt formelle kunnskapsinstitusjoner.

Regioner trenger videregående skoler, universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og kvalifiserende arbeidsmarkedstiltak som er styrt og forankret til regionen, hvor utdanning og forskning er tilpasser regionens behov. Høyskoler og universitet må ses i sammenheng med regional ønsket kompetanse og ansvaret bør ligge til det regionale folkevalgte nivå.

De unges rett til opplæring og samfunnets behov for arbeidskraft må virke sammen. Vest-Agder har et arbeidsliv som er helt avhengig av dette, og det er ikke mulig å få til et godt samsvar mellom opplæringen i den videregående skolen og arbeidslivets behov uten et regionalt fokus på samhandling mellom de utdanningsansvarlige og regionens arbeidsliv. Det gjelder både for yrkesutdanninger og universitet- og høyskoleutdanninger. Ansvaret for videregående opplæring er derfor et viktig bidrag til regional utvikling både i by- og bygdesamfunn. De videregående skolene er i særlig grad lokale ressursentra i distriktene, og de bidrar direkte og indirekte til å sikre vekst og utvikling.

4.3 Videregående opplæring

Rollen som regional tjenesteproducent og regional utviklingsaktør kan ikke skilles fra hverandre uten at begge rollene svekkes. I videregående opplæring er kjernevirksomheten knyttet til skoledrift, fagopplæring i arbeidslivet og voksenopplæring/ressurs-sentervirksomhet. Innenfor disse områdene har fylkeskommunen ansvar for både ungdom og voksne. I begge grupper fins utdanningssøkende med og uten lovfestet opplæringsrett. I tillegg er de tekniske og maritime fagskoleutdanningene en del av det ansvarsområdet fylkeskommunen har i dag.

Ressurssentrene ved de videregående skolene har en nøkkelrolle når det gjelder voksenopplæring. De sikrer relevant opplæring for den enkelte og for regionens arbeidsliv på en slik måte at både små og store fag blir ivaretatt. En større geografisk region er nødvendig for å få god økonomi og god bredde i dette arbeidet.

Fagskoleutdanningene er som praktiske mellomnivåutdanninger naturlig plassert som regionale tilbud. Både når det gjelder disse utdanningene og når det gjelder voksenopplæringen, er kombinasjon av skole-, bedrifts- og IKT basert på den mest framtidsrettede løsningen. De videregående skolene har både lokaler, utstyr og personale som gir godt grunnlag for skikkelig kvalitet

Alle fylkeskommuner deltar i ulike former for nettverk og partnerskap. Viktigste her er kanskje inndelingen i 3 opplæringsregioner og Nasjonalt samarbeidsutvalg (NSU). Her løses store fellesoppgaver som felles datanettverk for elevinntak, salg/kjøp av elevplasser over fylkesgrensene og administrasjon av små/dyre landsdekkende kurstilbud. En større regionalisering er gjennomført praktisk der det er hensiktsmessig.

Arbeidsoppgavene innenfor utdanningsfeltet vil ikke kunne løses like effektivt ved overføring til kommunenivå uansett kommunestørrelse. Vest-Agder fylkeskommune er for liten til å kunne gi alle regionale utdanningstilbud alene. Samtidig er det ingen løsning å vurdere statlig drift. Den videregående opplæringen betyr så mye for enkeltindivider og for samfunnsutviklingen at det heller ikke kan legges til et statlig nivå. Det vil i så fall være en trussel mot det regionale demokratiet.

4.5 Regionalisert fysisk infrastruktur

Stamveiene bør fortsatt være et statlig ansvar. Riksveiene er regionale veier og i funksjon ikke forskjellig fra de viktigste fylkesveiene, og en bør flytte sentralstyrt økonomisk og regionalt ansvar av enkelte riksveier til regionen. En bør så ha en gjennomgang av de regionale veiene sett i forhold til et framtidig kommunalt ansvar, dette for å oppnå en større grad av desentralisert myndighet i forhold til veistrukturen i regionen. Utbedring av veinettet er en del av en regional utviklingspolitikk.

Bompenger som er en lokal og regional tilleggsfinansiering ved utbygging av veinettet bør kunne avgjøres av regionen innenfor rammer gitt av Stortinget. Rammene ligger der allerede i form av maksimal bompengerperiode og takststruktur.

Ei godt og sammenhengende transportnett er en forutsetning for å øke verdiskaping og utvikle robuste arbeids- og bostedsregioner. Det er viktig å se samferdsel knyttet til veg, luft, sjø og jernbane i sammenheng. En må også se veg- og transportsektoren i sammenheng med andre sentrale område som miljø, befolkningsutvikling, arealforvaltning og næringsutvikling.

4.6 Regionalisert næringspolitikk

Regionen bør få ansvaret for hele den regionale næringspolitikken. Regionale midler bør forvaltes av et regionalt folkevalgt nivå og hvor Innovasjon Norge, A-etat, Fiskerimyndighet og Statens Vegvesen kan være utøvende myndighet. Feks. om Innovasjon Norges nåværende fylkeskontorer legges til nye regioner med økonomisk og kompetansemessig bæreevne, kan dette innebære at INs hovedkontor i større grad vil ivareta mer spesialiserte oppgaver enn i dag.

For at kommunene skal kunne få en felles enhet å forholde seg til når det gjelder arealforvaltning og næringspolitikk bør fylkesmannens miljøavdeling og landbruksavdelingen overføres til et regionalt nivå.

4.7 Regionalisert samferdselstilbud

Det vil være ødeleggende for kollektivtransporten om man splitter opp ansvaret ytterligere. Regionen må beholde totalansvar for kollektivtransport og skoleskyss, men det er behov for å gjennomgå avtaleforholdet med kommunene om skoleskyssen og lovbestemmelsene om dette i skolelover. Det er dyrt for samfunnet å alltid sektoroptimalisere og lovfeste rettigheter i sektorlover.

4.8 Regionalisert kulturtilbud

Et folkevalgt regionalt nivå bør overta ansvaret for de regionale kulturinstitusjoner, bevilge driftstilskudd og oppnevne styrer. Kommunene kommer inn som vertskommuner, ofte med et mindre tilskudd og styreplasser. I Vest-Agder gjelder dette Agder teater, Kristiansands Symfoniorkester, Sørlandets Kunstmuseum, Vest-Agder fylkesmuseum og Agder naturmuseum. Dette vil ivareta helhetstenkningen i regionen og legge grunnlaget for en regional kulturpolitikk for utvikling av samfunnet.

Regionen må få klarere ansvar for å sikre friluftsområder for allmennheten og kunne få tilskudd fra Direktoratet for Naturforvaltning til dette. Det bør etableres et regime etter mønster av spillemiddelordningen som fylkestinget forvalter i dag. Dette vil kunne sikre nasjonale mål innenfor friluftsfeltet bedre enn i dag.

Ansvar for fredete bygg og anlegg og automatisk fredete kulturminner er nasjonalt. Hvorfor det her er så stor ressursmangel kan komme av at det er et statlig ansvar som krever oppfølging lokalt og regionalt. Det er tragisk at det er sånn, fordi umistelige kulturminner mistes. Større deler av ansvaret bør plasseres regionalt, og man bør legge opp til et spleiselag og samarbeid mellom nasjonale institusjoner og regionale myndigheter både faglig og økonomisk. Et forslag er en automatisk deltagelse fra statlig hold på med 50% av bevilgninger til sikring, skjøtsel og istandsetting av kulturminner og dersom man regionalt er villig til å prioritere og bevilger penger til et tiltak, så følger staten opp med en prosentandel. Igjen er spillemiddelordningen noe å lære av.

Den kulturelle skolesekken skal formidle profesjonell kunst og kultur i skolene. For å få dette til vil det kreves et profesjonelt fagmiljø regionalt som kan bestille og sørge for produksjon av tilbud som treffer elevene. Hvis man splitter dette ansvar opp risikerer man å få alminneligheter ut i skolene. Fylkestinget bør få ansvar for hele skolesekken regionalt og det bør følge med langsiktige rammebevilgninger fra staten som forutsetter egenandel enten fra kommunene eller det folkevalgte organ.

4.9 Regionalt folkehelsearbeidet

Folkehelsearbeidet må forankres i de regionale politiske organer for å gi området legitimitet og handlingsrom. De store ulikhetene i levkår- og helsevariabler må ivaretas gjennom regionspesifikke folkehelseprogrammer. Nasjonale kunnskaps- og kompetansesentre må få satellitter i regionene og bidra til et operativt folkehelsearbeid i kommunene. Helseforetakene må delta i folkehelsearbeidet med informasjon om befolkningsspesifikke utfordringer.

4.10 Regionalt miljøvern

Miljøpolitikken må ses på i lys av behovet for vekst og utvikling. Miljøpolitikken krever avveining opp mot øvrige sektorer og krever politisk skjønn. De siste årene har kommunene fått et betydelig ansvar for miljøvern, imidlertid mangler mindre kommuner kapasitet og kompetanse til å ivareta oppgavene. Det er derfor behov for en regional forankring av ansvaret både av ressursmessige og funksjonelle hensyn, fordi utfordringene er kommuneoverskridende.

5. Kommunalt nivå

Tilrådning til vedtak:

For at kommunene skal kunne løse utvidede oppgaver vil det være nødvendig med en kommunestruktur basert på større kommuner. Det er viktig med en avklart rollefordeling mellom kommunalt og regionalt nivå.

Kommunesektoren er en sentral aktør i forhold til utvikling av livskraftige lokalsamfunn og omstilling av næringslivet, og i forhold til å utløse lokalt verdiskapningspotensiale. Spesielt vil det være viktig å styrke kommunens ansvar for arealforvaltning, næringsutvikling og stedsutvikling.

For å kunne utvikle regioner og nasjonen er det viktig å fokusere på den gjensidig avhengigheten som må utformes mellom kommunene og det regionale nivå. Med økt ansvar for arealutvikling, ressursforvaltning osv. vil regionnivået i større grad enn i dag fremstå som overkommune. I likhet med DK mener fylkeskommunen at regionnivåets legitimitet vis à vis kommunen vil avhenge av hvordan dette samspillet organiseres og utøves. Det vil være viktig å ha klare retningslinjer for samspill om og behandling av saker som kan representere "gråsoner" mellom de to nivåene.

Opprettelsen av et regionalt nivå handler først og fremst om å overføre oppgaver til et regionalt politisk nivå, den handler ikke om å overføre ansvar fra kommunene til regionene. Fylkeskommunen støtter DK prinsipp hvor de oppgaver som kan legges til dagens - eller framtidens- kommunale nivå, bør legges til kommunene.

For at kommunene skal kunne løse utvidede oppgaver vil det være nødvendig med en kommunestruktur basert på større kommuner. Fylkeskommunen støtter DK anbefaling hvor ABS områdene bør prioriteres i en gjennomgang av kommunestrukturen, slik at funksjonalitet prioriteres framfor folketall.

6. Naturressurser og arealdisponering

Tilrådning til vedtak:

Det regionale folkevalgte nivå må få større innflytelse på areal og naturressurser. Dette er imidlertid et så komplisert område at en bør få nærmere utredninger på de ulike områdene (landbruk, energi, havbruk, osv).

Det regionale folkevalgte nivå bør få økt innflytelse på disponering av arealer og naturressurser og kommuneoverskridende planlegging bør baseres på samhandling og en avklart ansvars- og myndighetsfordeling mellom det kommunale og regionale nivået.

Norge er et land med store geografiske ulikheter på areal og tetthet og det er derfor behov for å gi rom for utvidet skjønn i lover og regler og dermed gi en større geografisk differensiering. Det er imidlertid en del interesser som er nasjonale og regionale og ved desentralisering kan det være hensiktsmessig å opprettholde den nasjonale/regional styring av disse.

Spørsmålet om kommuner og regioner bør ha et større ansvar og innflytelse over ulike naturressurser er imidlertid så komplisert og sammensatt og det tilsier en nærmere utredning på noen av områdene.

Å utvikle lokale sentra i distriktene kan gi en mer balansert by og tettstedsutvikling. Attraktive lokalsamfunn med gode boforhold og oppvekstvilkår vil kunne bidra til økt tilflytting. Dette kan øke trivselen generelt og gi økt funksjonalitet for innbyggerne, næringsliv og besøkende. I likhet med kommisjonens anbefalinger ser vi positivt på at programmet utvides og gjøres landsdekkende.

7. Strukturspørsmål på kommunalt og regional nivå

Tilrådning til vedtak:

Den nye regionen må samle områder med mye felles (historie, kultur, sosiale forhold etc), og regionen må avgrenses slik at den ivaretar oppgaver som har stor betydning for regional utvikling.

Dagens fylkeskommuner bør erstattes med sterke folkevalgte regioner. Regionene må avgrenses slik at de kan ivareta oppgaver som har stor betydning for regional utvikling og gi god territoriell samordning.

KS gjennomfører nå en utredning og drøfting av hva som vil være hensiktsmessig avgrensning i et regionalt nivå i Norge. Fylkeskommunen støtter dette arbeidet og ser det i sammenheng med drøftingen av DKs flertallstilrådning av en 3- nivåmodell. Høring vedr. KOU 2004:1, Sterke regioner - forslag til ny regioninndeling av Norge - behandles i Fylkestinget 14.12.04.

Fylkeskommunen vil også påpeke at Vest og Aust-Agder fylkeskommuner nå gjennomfører en prosess for å avklare rammene for en eventuell sammenslutning av Aust og Vest-Agder, med formål å avklare og gjøre vedtak om eventuell sammenslutning.

8. Distriktpolitikk og verdiskapning

Tilrådning til vedtak:

Fylkeskommunen støtter DK anbefalinger knyttet til den smale distriktpolitikken og understreker at det lokale og regionale ansvaret for distriktpolitikken må økes.

Som nevnt under pkt. 3 vil det på enkelte områder være behov for forpliktende avtaler mellom nasjonal stat og regionalt folkevalgt nivå. Dette gjelder spesielt innenfor distriktpolitikken hvor nasjonale distriktpolitiske mål fortsatt bør være retningsgivende.

DKs ønske er at det regionalpolitiske nivå i distriktpolitikken skal styrkes men at nasjonal stat skal ha et større ansvar for distriktpolitikken enn øvrige deler av regionalpolitikken. Det er imidlertid viktig at regionene har et helhetlig regionalpolitisk ansvar inkl. ansvaret for distriktpolitiske spørsmål. Økt regionalt ansvar for distriktsrettede tiltak vil kunne bidra til at tiltak og virkemidler kan tilpasses bedre til lokale utfordringer.

Fylkeskommunen støtter opp om de enkelte anbefalingene DK gir knyttet til den smale distriktpolitikken (distriktsrettede virkemidler) og de økonomiske rammene for denne. Etter distriktskommisjonens mening er det behov for å styrke den næringsrettede og smale politikken for å fremme utvikling av lønnsom og fremtidsrettet virksomhet i distriktene.

Det har i årenes løp vært gjennomført en rekke satsninger mot områder/kommuner med særlig store utfordringer. Det er viktig å spre erfaringer fra disse forsøkene slik at de kan nyttiggjøres når nye initiativ oppstår. Her må koordinering og samhandling mellom lokalt, regionalt og nasjonalt nivå forsterkes for at disse enkeltsatsningene skal kunne videreføres og gi effekter utover programperioden, en slik koordinering vil bli ytterligere forsterket ved et regionalt ansvar.

Det er spesielt viktig at distriktpolitikken er innrettet mot å styrke næringsaktørers og lokalsamfunns endrings og læringsevne, politikken må være med på å styrke bedrifter, næringer og steder som evner å utnytte mulighetene og tilpasse seg nye rammebetingelser.

Å bedre samordningen av virkemidler og virkemiddelaktører vil kunne skape regionale "motorer" innenfor næringsutvikling, innovasjon og verdiskapning, f.eks i form av næringsklynger eller hjørnesteinsbedrifter som vil kunne dra med seg lokalt og regionalt næringsliv i forhold til både nasjonale og internasjonale markeder.

9. Regional stats rolle:

Tilrådning til vedtak:

Fylkeskommunen støtter DKs forslag om at fylkesmannens oppgaver bør rendyrkes til kontroll og tilsynsoppgaver. Det er imidlertid viktig at alle regionale parter har en frihet til å kunne fylle sin oppgave i regionale partnerskap.

Kristiansand,

Ulf Engh
Fylkesrådmann

Bente Skaare Urdal
Avdelingsleder Plan og utvikling

Vedlegg: Brev fra KRD "Høring på distriktskommisjonens utredning" av 14.10.04.
Kapitel 7, Konklusjoner og anbefalinger, NOU nr. 19 "Livskraftige distrikter og regioner."
"Momenter til støtte ved fylkeskommunenes arbeid med høringsuttalelsen", notat fra fylkeskommunenes rådmannskollegiet.

SAKSPROTOKOLL

Arkivsak 200402708
Arkivnr. E: 023 & 13
Saksbehandler Ann Opheim Jørgensen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
Hovedutvalg for næring, samferdsel og miljø	24.11.2004	92/2004
Hovedutvalg for kultur og utdanning	25.11.2004	43/2004
Fylkesutvalget	30.11.2004	95/2004
Fylkestinget	14.12.2004	61/2004

HØRING - DISTRIKTSKOMMISJONENS UTREDNING

Saksordfører: Åse Tønnessen Sæbø

Fylkestinget 14.12.2004

Saksordfører: Åse Tønnessen Sæbø

Fylkesutvalget rår fylkestinget til å treffe slikt vedtak:

1. Vest-Agder fylkeskommune mener Distriktskommisjonen (DK) har lagt fram en gjennomarbeidet utredning om regional utvikling med spesiell vekt på helhetsperspektivet i styringsmodell, oppgaveansvar og virkemidler. Hele DK må derfor behandles samlet uten at deler trekkes ut og behandles separat. Vest-Agder fylkeskommune vil derfor gi høringsuttalelse til hele DK samlet. Vest-Agder Fylkeskommune gir tilslutning til DK målsettinger og overordnede strategier hvor hovedvekt er lagt på sterke og selvstendige regioner med oppgaver som har stor betydning for regional utvikling og som vil gi god territoriell samordning.
2. Vest-Agder fylkeskommune vil gi støtte til DK flertallsforslag med en 3-nivåmodell bestående av sterke, folkevalgte regioner med betydelig makt og oppgaver.
3. Ved fastsetting av de økonomiske rammer for de nye regionene må prinsippet være at "pengene følger oppgaven". Nye regioner må få råderett over sine rammer og frihet til å finne regionale løsninger og regionale prioriteringer.
4. Oppgavefordelingen må gjennomgås ut fra behovet for territoriell samordning og makt til regional utvikling. Som prinsipp må regionen få myndighet på områder som har stor betydning for regional utvikling.
5. For at kommunene skal kunne løse utvidede oppgaver vil det være ønskelig med en kommunestruktur basert på større kommuner. Det er viktig med en avklart rollefordeling mellom kommunalt og regionalt nivå.
6. Det regionale folkevalgte nivå må få større innflytelse på areal og naturressurser. Dette er imidlertid et så komplisert område at en bør få nærmere utredninger på områdene (landbruk, energi, havbruk, osv).

7. Den nye regionen må samle områder med mye felles (historie, kultur, sosiale forhold etc), og regionen må avgrensnes slik at den ivaretar oppgaver som har stor betydning for regional utvikling.
8. Fylkeskommunen støtter DK anbefalinger knyttet til den smale distriktpolitikken og understreker at det lokale og regionale ansvaret for distriktpolitikken må økes.
9. Fylkeskommunen støtter DKs forslag om at fylkesmannens oppgaver bør rendyrkes til kontroll og tilsynsoppgaver. Det er imidlertid viktig at alle regionale parter har en frihet til å kunne fylle sin oppgave i regionale partnerskap.

FYLKESTINGETS BEHANDLING:

Representanten Irene M. Haugaa fremmet slikt endringsforslag

1. *Vest-Agder fylkeskommune mener Distriktskommisjonen (DK) har lagt fram en gjennomarbeidet utredning om regional utvikling med spesiell vekt på helhetsperspektivet i styringsmodell, oppgaveansvar og virkemidler.*
2. *Vest-Agder fylkeskommune vil støtte en løsning med to folkevalgte nivåer, som er nærmere beskrevet i utredningens punkter 5.7.5 og 6.2.5. Dette innebærer at dagens fylkeskommune avvikles som forvaltningsnivå. I stedet må det utvikles større kommuner som omfatter felles arbeids-, bo- og serviceområdet. Disse nye primærkommunene skal overta en stor del av oppgavene til dagens fylkeskommuner. I tillegg bør staten desentralisere nye oppgaver til disse større kommunene. Dagens fylkesmannsembeter bør i en fremtidig modell erstattes med en ny regional struktur med færre enheter, som ledes av politisk oppnevnte representanter for den sittende regjering. Sammen med næringsliv, organisasjoner og de nye kommunene skal staten inngå i regionale partnerskap for å samordne politikken med sikte på å løse strategiske utviklingsoppgaver spesielt innenfor næringsutvikling.*
3. *De nye primærkommunene må få større innflytelse på areal og naturressurser. Dette er imidlertid et så komplisert område at en bør få nærmere utredninger på bl.a. områdene landbruk, havbruk, energi.*

Representanten Maja Foss Five fremmet slikt forslag til nytt pkt 10 fra HKU:

Skolehelsetjenesten i den videregående opplæringen må legges inn under det regionale nivået.

Representanten Arild Husebø fremmet slikt forslag:

I pkt 5 tas ordet "nødvendig" inn i stedet for ønskelig.

VOTERING:

Arild Birkenes' forslag falt mot 12 stemmer (Frp, H, Dem)

Pkt 1: Ved alternativ votering mellom Arild Husebøs forslag og fylkesutvalgets innstilling ble innstillingen vedtatt med 23 stemmer mens Husebøs forslag fikk 11 stemmer

Pkt 2: Ved alternativ votering mellom Irene Haugaas forslag og fylkesutvalgets innstilling, ble innstillingen vedtatt med 22 stemmer mens Haugaas forslag fikk 12 stemmer.

Pkt 3 og 4: Enstemmig vedtatt

Pkt 5: Vedtatt mot 3 stemmer (SP, Dem)

Pkt 5: Arild Husebøs forslag ang endring av "ønskelig" til "nødvendig" falt mot 11 stemmer (H, Frp)

Pkt 6: Ved alternativ votering mellom innstillingen og Høyres forslag ble innstillingen vedtatt med 23 stemmer mens Høyres forslag fikk 11 stemmer (H, Frp)

Pkt 7-9: Vedtatt mot 1 stemme (Frp)

Nytt pkt 10: Vedtatt med 20 mot 14 stemmer (2 KrF, 5 H, Sv, Sp, V, Dem)

VEDTAKET BLE:

1. Vest-Agder fylkeskommune mener Distriktskommisjonen (DK) har lagt fram en gjennomarbeidet utredning om regional utvikling med spesiell vekt på helhetsperspektivet i styringsmodell, oppgaveansvar og virkemidler. Hele DK må derfor behandles samlet uten at deler trekkes ut og behandles separat. Vest-Agder fylkeskommune vil derfor gi høringsuttalelse til hele DK samlet. Vest-Agder Fylkeskommune gir tilslutning til DK målsettinger og overordnede strategier hvor hovedvekt er lagt på sterke og selvstendige regioner med oppgaver som har stor betydning for regional utvikling og som vil gi god territoriell samordning.
2. Vest-Agder fylkeskommune vil gi støtte til DK flertallsforslag med en 3-nivåmodell bestående av sterke, folkevalgte regioner med betydelig makt og oppgaver.
3. Ved fastsetting av de økonomiske rammer for de nye regionene må prinsippet være at "pengene følger oppgaven". Nye regioner må få råderett over sine rammer og frihet til å finne regionale løsninger og regionale prioriteringer.
4. Oppgavefordelingen må gjennomgås ut fra behovet for territoriell samordning og makt til regional utvikling. Som prinsipp må regionen få myndighet på områder som har stor betydning for regional utvikling.
5. For at kommunene skal kunne løse utvidede oppgaver vil det være ønskelig med en kommunestruktur basert på større kommuner. Det er viktig med en avklart rollefordeling mellom kommunalt og regionalt nivå.
6. Det regionale folkevalgte nivå må få større innflytelse på areal og naturressurser. Dette er imidlertid et så komplisert område at en bør få nærmere utredninger på områdene (landbruk, energi, havbruk, osv).
7. Den nye regionen må samle områder med mye felles (historie, kultur, sosiale forhold etc), og regionen må avgrensnes slik at den ivaretar oppgaver som har stor betydning for regional utvikling.
8. Fylkeskommunen støtter DK anbefalinger knyttet til den smale distriktpolitikken og understreker at det lokale og regionale ansvaret for distriktpolitikken må økes.
9. Fylkeskommunen støtter DKs forslag om at fylkesmannens oppgaver bør rendyrkes til kontroll og tilsynsoppgaver. Det er imidlertid viktig at alle regionale parter har en frihet til å kunne fylle sin oppgave i regionale partnerskap.
10. Skolehelsetjenesten i den videregående opplæringen må legges inn under det regionale nivået.

RETT UTSKRIFT:

DATO: 10. januar 2005